

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1259/2021
21.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Вера Ђоровић, адвокат из ..., против туженог ТП „Србија“ А.Д. из Крагујевца, чији је пуномоћник Зорка Борозан, адвокат из ..., ради исплате отпремнине, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 913/20 од 24.11.2020. године, на седници одржаној 21.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 913/20 од 24.11.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужиље и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 1515/17 од 23.11.2017. године.

Образложење

Основни суд у Крагујевцу, пресудом П1 1515/17 од 23.11.2017. године, одбио је као неоснован тужбени захтев тужиље, којим је тражила да се обавезе тужени да исплати тужилји на име неисплаћеног дела отпремнине износ од 379.786,40 динара, са законском затезном каматом од 13.05.2010. године па до коначне исплате, све у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења (став први изреке). Обавезао је тужилју да накнади туженом трошкове парничног поступка у износу од 158.760,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења (став други изреке).

Апелациони суд у Крагујевцу, пресудом Гж1 913/20 од 24.11.2020. године, преиначио је пресуду Основног суда у Крагујевцу П1 1515/17 од 23.11.2017. године, тако што је: 1) усвојио тужбени захтев тужиље и обавезао туженог да исплати тужилји на име неисплаћеног дела отпремнине износ од 379.786,40 динара, са законском затезном каматом од 13.05.2010. године па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом извршења и 2) обавезао туженог да накнади тужилји трошкове парничног поступка у износу од 188.160,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде под претњом извршења, док је у преосталом делу одбио као неоснован захтев тужиље за досуђење законске затезне камате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, као посебну, због погрешне примене материјалног права, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, са предлогом да се преиначи другостепена пресуда, тако што ће се потврдити првостепена пресуда и обавезати тужиља да накнади туженом трошкове поступка у износу од 445.370,00 динара по Адвокатској Тарифи, трошкове поступка по Таксеној Тарифи и трошкове ревизије по Адвокатској Тарифи.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу одредбе члана 403. став 2. тачка 2, а у вези члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13 - УС, 74/13 – УС, 55/14, 87/18 и 18/20) и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности на основу члана 408. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била запослена код туженог на неодређено време све до доношења решења туженог од 14.04.2010. године, којим је тужиљи престао радни однос отказом уговора о раду, због престанка потребе за њеним радом услед економских и организационих промена. Истим решењем је утврђено да се тужиљи исплаћује отпремнина у износу од 220.000,00 динара, а на основу Споразума од 14.04.2010. године закљученог између послодавца и запосленог. Према образложењу наведеног решења, тужиљи је обрачун отпремнине извршен у складу са чланом 158. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 и 61/05). У Споразуму од 14.04.2010. године је између осталог констатовано, да је запосленом обрачун отпремнине извршен у складу са члановима 158. и 159. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 и 61/05), да ће иста бити исплаћена у року од 30 дана од дана доношења решења о престанку радног односа и да је тужиља потврдила да су исплатом отпремнине у износу од 220.000,00 динара измирена сва потраживања из радног односа до његовог престанка, везано за зараде, накнаде зараде и накнаде трошкова и других примања и евентуалне штете, осим зарада за март и април 2010. године и да се потписом овог Споразума тужиља одрекла било каквих потраживања према послодавцу за исплату зараде, накнаде зараде, накнаде трошкова и других примања евентуалне штете, осим наведених зарада. Тужени је 13.05.2010. године исплатио тужиљи отпремнину у износу од 220.000,00 динара. Висина утуженог потраживања по овом основу није међу странкама спорна. Појединачни колективни уговор туженог, који је закључен између представника синдиката запослених код туженог и генералног директора туженог од 03.09.2003. године, који је донет на неодређено време у складу са тада важећим Законом о раду („Службени гласник РС“ број 70/01) је важио и у тренутку када је тужиљи престао радни однос 14.04.2010. године. Чланом 72. наведеног појединачног Колективног уговора, утврђено је право запослених на отпремнину износа од 200 евра за сваку годину укупног стажа осигурања запослених, као и остала права предвиђена Законом и Општим колективним уговором. Тужени је закључењем Уговора о продаји капитала методом јавне аукције (куповина са отплатом на рате) број 1.1566/07-1508/02 закљученим 20.09.2007. године ушао у поступак приватизације. Анекс I, који је саставни део Уговора о продаји капитала, садржи Социјални програм који ће се примењивати у субјекту после закључења уговора. Истим анексом, купац се обавезао да у оквиру субјекта приватизације обезбеди поштовање свих права запослених утврђених појединачним

колективним уговором, као и другим општим актима субјеката, важећих у тренутку закључења овог уговора све до промене истих у складу са законом. Последња рата из Уговора о приватизацији исплаћена је 30.11.2011. године, када је завршен поступак приватизације. Висина утуженог потраживања на име разлике између исплаћене и припадајуће отпремнине према члану 72. Појединачног колективног уговора утврђена је на основу вештачења од стране вештака економско финансијске струке (тужба је поднета 19.11.2012. године).

Код утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиље ради исплате на име неисплаћеног дела отпремнине у износу од 379.786,40 динара, из разлога што је утврдио да појединачни Колективни уговор туженог није био на снази у време престанка радног односа тужиље, те да се одредбе истог не могу применити у конкретној ситуацији. Затим, да из утврђеног чињеничног стања произлази да је тужиљи обрачуната накнада на основу члана 54. Правилника о раду туженог од 11.01.2010. године, који је важио у спорном периоду у складу са одредбом члана 158. Закона о раду, што тужиља није спорила у току овог поступка.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев тужиље, ради исплате на име неисплаћеног дела отпремнине износа од 379.786,40 динара, између осталог из разлога што приватизација туженог у време стицања права тужиље на отпремнину није била завршена (последња рата купопродајне цене исплаћена је 30.11.2011. године) и како је исплата отпремнине један од законом утврђених облика правне заштите запослених у случају престанка радног односа због увођења технолошких, економских и организационих промена, то се исте у смислу одредбе члана 60. став 4. Устава Републике Србије нико не може одрећи, наводећи и да се о праву на исплату разлике отпремнине изјаснио Уставни суд Републике Србије у одлуци Уж 4747/2012 од 13.11.2014. године, а о примени параметара (којим се утврђују висине утужених потраживања) садржаних у одредбама Колективног уговора, који није био важећи у време настанка спорног односа запосленог и послодавца изјаснио се Врховни касациони суд у одлуци Рев2 326/20 од 20.02.2020. године. Затим, што је уговорну обавезу преузету наведеним Уговором о купопродаји са Анексом I тужени дужан да испуни, односно да тужиљи исплати разлику између отпремнине обрачунате у висини од 200 евра по години стажа осигурања и исплаћене отпремнине обрачунате у складу са одредбом члана 158. став 2. Закона о раду. Ово што је тужени закључењем Уговора о продаји капитала методом јавне аукције (куповина са отплатом на рате), закљученим 20.09.2007. године ушао у поступак приватизације и чланом 2.1. тог уговора поред осталог уговорио и да тај уговор има снагу оснивачког акта субјекта, а чланом 7.1. – 7.1.6. истог и да се уговор сматра раскинутим по сили закона због неиспуњења, ако ни у накнадно остављеном року за испуњење, купац поред осталог не извршава одредбе Анекса I уговора, односно решавање питања запослених спроводи супротно одредбама Анекса I уговора. Према подацима из АПР-е није било промене у погледу оснивачког акта тужене за 2010. годину, а да је тужени у одговору на тужбу истакао да се исплата стимулационе отпремнине у износу од 200 евра по години стажа односи на право запослених само у току приватизације.

Основано се у ревизији указује на погрешну примену материјалног права од стране другостепеног суда, на који законски разлог овај суд пази и по службеној дужности у смислу члана 408. ЗПП, због чега је другостепена пресуда преиначена и одбијена жалба тужиље.

Одредбом члана 263. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05 и 54/09) је прописано да, колективни уговор се закључује на период до три године. Одредбом става 2. овог члана, да, по истеку рока из става 1. овог члана, колективни уговор престаје да важи, ако се учесници колективног уговора друкчије не споразумеју најкасније 30 дана пре истека важења колективног уговора. Одредбом члана 284. став 1. овог закона, да, одредбе колективног уговора који је на снази на дан ступања на снагу овог закона, а који нису у супротности са овим законом, остају на снази до закључивања колективног уговора у складу са овим законом.

Сходно цитираним одредбама Закона о раду произлази да, ако је колективни уговор по ранијем закону био закључен на неодређено време, као у конкретној ситуацији, после ступања на снагу прописа којим је ограничено трајање важења колективног уговора, може да се примењује још само три године, јер по истеку тог рока, његове одредбе постају супротне цитираној одредби члана 263. став 1. Закона о раду, који прописује да Колективни уговор може да важи највише три године.

Појединачни Колективни уговор туженог закључен је у време важења ранијег Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 70/01 и 73/01), којим је члана 151. било прописано да, колективни уговор може да се закључи на неодређено или одређено време. Према Закону о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05 и 54/09, који је ступио на снагу 23.03.2005. године), који се примењује у конкретној ситуацији, трајање важења Колективног уговора ограничено је на три године, па одредба члана 78. Појединачног колективног уговора туженог, којим је одређено да се закључивање овог уговора врши на неодређено време у супротности је са одредбом члана 263. став 1. Закона о раду. Стога, Појединачни колективни уговор туженог од 03.09.2003. године није могао бити примењен на радно-правне ситуације настале после 23.03.2008. године, дакле, по истеку рока од три године од дана ступања на снагу Закона о раду, који се у овом спору из радног односа примењује.

Према томе, околност да је 20.09.2007. године, дакле пре истека рока од три године после ступања на снагу новог Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05 и 54/09) закључен Уговор о продаји капитала туженог методом јавне аукције са Анексом I, није довело до продужетка важности Појединачног колективног уговора туженог од 03.09.2003. године, после 23.03.2008. године, с обзиром на то да се тим Уговором и Анексом тужени обавезао да обезбеди поштовање свих права запослених утврђеним Појединачним колективним уговором, као и другим општим актима субјекта приватизације важећим у тренутку закључења овог уговора све до промене истих у складу са законом, имајући у виду да је трајање важности Појединачног колективног уговора туженог од 03.09.2003. године у конкретној ситуацији промењено новим Законом о раду, тако што је ограничено на три године (до 23.03.2008. године).

Ради правилне примене материјалног права, овај суд је преиначио другостепену пресуду, тако што је одбио жалбу тужиље и потврдио првостепену пресуду, имајући у виду и да је у овој парници Врховни касациони суд, решењем Рев2 2272/2016 од 17.05.2017. године, укинуо другостепену и првостепену пресуду, решењем Рев2 1842/2019 од 11.12.2019. године, укинуо поново другостепену пресуду и да је у сличној чињенично правној ситуацији против истог туженог као послодавца у пресуди овога суда Рев2 25/2021 од 18.01.2021. године, изражен став о временском важењу Појединачног колективног уговора туженог од 03.09.2003. године.

Тужени у ревизији није определио врсту и износ трошкова за које тражи накнаду у смислу одредбе члана 163. став 2. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић